FORUM

HANDLEIDING IN STRYD TEEN VEEDIEFSTAL INGESPAN

VEEDIEFSTAL is een van veeboere se grootste probleme. Wanneer vee-eienaars slagoffers van veediefstal is, kan hulle 'n rol in die voorkoming van verdere diefstalle speel deur die plaaslike SA Poilisiediens en die veediefstaleenheid tydens die ondersoek te ondersteun.

Dié voorstel is een van talle wat in 'n nuwe handleiding vir die voorkoming van veediefstal vervat is. Die handleiding is deur die nasionale forum vir die voorkoming van veediefstal saamgestel en is op die webblad van die Rooivleisprodusente-organisasie (RPO) www.rpo.co.za beskikbaar.

Talle veediefstalsake word nie bevredigend opgelos nie weens onvoldoende getuienis en bewyse of onvolledige verklarings. Dit gebeur ook dikwels dat gesteelde vee nie uitgeken kan word nie en die betrokke eienaar nie eienaarskap kan bewys nie.

NÓG VOORSTELLE IN DIE HANDLEIDING SLUIT IN:

BEWARING VAN TONEEL EN BEWYSE

Die toneel van die misdaad is 'n waardevolle bron van bewyse en vee-eienaars moet weet hoe om die misdaadtoneel en bewyse te hanteer.

Die Veediefstaleenheid stel die volgende voor wanneer 'n boer besef dat hy of sy die slagoffer van veediefstal was:

- Beveilig die misdaadtoneel onmiddellik.
- Moet niks skuif of van die toneel verwyder nie.
- Moenie probeer om die misdaad self te ondersoek nie – belangrike bewyse kan só vernietig word.
- Wanneer vee uit 'n kraal gesteel is, kan die oorblywende vee in die kraal bly totdat die beamptes van die veediefstaleenheid opdaag en met hul ondersoek begin. Belangrike leidrade, soos spore en merke, word vernietig sodra die diere die kraal verlaat.
- Spore wat op die misdaadtoneel gevind word, moet beskerm word teen reën, wind, diere en mense, byvoorbeeld deur hulle met 'n oopgesnyde drom of kartondoos te bedek.
- Vee-eienaars en hul werkers moenie die spore volg nie. Werknemers moet ook nie gestuur word om spore te soek en te volg nie. Laat dit eerder oor aan die polisie en hul honde.
- Geknipte heinings moet nie herstel word voordat draadmonsters geneem is nie.
- Kettings en slotte wat gesny is, moet ook as bewysstukke bewaar word.
- Indien materiaal op die toneel gevind word wat moontlik aan die dief behoort, moet dit nie aangeraak of verwyder word nie.
- Onbekende voorwerpe, soos gebreekte ligte of relings van voertuie wat op die misdaadtoneel gevind word, moet nie aangeraak of verskuif word voordat dit aan die ondersoekbeampte getoon is nie. Die forensiese laboratorium van die SAPD kan sulke items vergelyk met getuienis wat op ander misdaadtonele of in besit van misdadigers gevind word.
- Indien 'n verdagte op heterdaad betrap word en opmerkings aan die eienaar van die gesteelde diere maak wat 'n bekentenis kan wees, noem dit aan die ondersoekbeampte. Wees versigtig om nie artikel 35 van die Grondwet van die Republiek van Suid- Afrika en/of artikel 39 van die Strafproseswet (Wet 51 van 1977) te oortree nie.
- Moenie die verdagte aanrand nie. Enige onregmatige aanranding stel jou bloot aan moontlike kriminele vervolging.
- Die ondersoekbeampte sal hitte, koue, reën, wind en mense wat die toneel vertrap in ag neem. As 'n laaste uitweg om 'n bewysstuk te bewaar, kan die polisie bewysstukke na 'n veiliger plek verskuif. Die oorspronklike plek waar dit gevind is, moet dan duidelik aangeteken word. Soveel moontlik bewysstukke sal deur die polisie ingesamel en verwerk word. Monsters en bewysstukke sal in forensiese sakkies by die polisiestasie ingeteken word vir gebruik tydens die ondersoek.

AANMELDING VAN VEEDIEFSTAL

Die tyd wat verloop tussen die ontdekking en aanmelding van veediefstal moet so kort moontlik wees. Dit sal die bevredigende oplossing van 'n veediefstalsaak vergemaklik. Vee-eienaars moet alle voorvalle van veediefstal op hul eiendom onverwyld by die plaaslike polisiekantoor aanmeld. Die plaaslike polisiekantoor sal 'n dossier open, dit registreer op die misdaadadministrasiestelsel (MAS) en 'n MAS-nommer aan die saak toeken. Die MAS-nommer word dan as teksboodskap aan die klaer gestuur. Dié nommer moet in alle toekomstige verwysings en navrae gebruik word. Die plaaslike polisiekantoor sal die dossier aan die veediefstaleenheid oorhandig.

By aankoms op die misdaadtoneel moet die ondersoekbeampte die toneel beveilig. Die toneel moet beoordeel word en alle moontlike bewysstukke, soos voetspore, vingerafdrukke en bloedmonsters, moet bewaar word. Die polisiebeampte neem 'n verklaring by die klaer af. Die ondersoekbeampte sal 'n gedetailleerde beskrywing van die gesteelde vee sowel as die toepaslike identifikasiemerke ingevolge die Wet op Identifikasie van Diere versoek. Die vee-eienaar moet dus seker maak dat alle diere gemerk en rekords op datum is. Vee-eienaars kan dikwels nie 'n volledige beskrywing van vermiste vee gee nie. In sulke gevalle is dit moeilik vir die SAPD om beskrywings van gesteelde vee te sirkuleer.

Neem deeglik kennis van alle detail op die misdaadtoneel en dra dit oor aan die ondersoekbeampte. Moenie huiwer om alle inligting en waarnemings aan die polisie te verskaf nie.

Die noodsaaklikheid van 'n omvattende veeregister is uiters belangrik. Hou 'n veeregister op datum en bevestig die getalle gereeld. Dit is ook van toepassing op werknemers se diere. 'n Volledige veeregister dien as 'n bewys aan die landdros dat die vee-eienaar beheer het oor die vee en bewus is van wat op die plaas gebeur.

KLAER SE VERKLARING

Die eerste polisiebeampte op die toneel moet 'n verklaring opstel. Die klaer se verklaring moet dadelik geneem word, buiten as die klaer beseer is en mediese behandeling moet kry. Die polisie kan steeds 'n dossier open selfs as die klaer nie dadelik 'n verklaring kan aflê nie. As persone in hegtenis geneem is, moet verklarings oor die inhegtenisneming gedoen word en die ooggetuies se verklarings moet ook dadelik geneem word.

Die volledige handleiding vir veediefstalvoorkoming is op die RPO se webblad **www.rpo.co.za**

HIERDIE BLAD IS DEUR DIE ROOIVLEISPRODUSENTE-ORGANISASIE GEBORG.
BERIGTE IS DEUR DIE RPO GESKRYF EN VERSKAF. RIG NAVRAE AAN DIE RPO BY **012 348 1933**.
E-POS: **rpo@lantic.net**. WEBWERF: **www.rpo.co.za**.